

DE-009-001216

Seat No. _____

B. R. S. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Economics : 202

(Core 4)

Faculty Code : 009

Subject Code : 001216

Time : 2:30 Hours]

[Total Marks : 70

1 M.C.Q. :

20

- (1) મોસમી બેકારી કયા ક્ષેત્રનું લક્ષણ છે.
(A) કૃષિ (B) ઉદ્યોગ
(C) વેપાર (D) અન્ય
- (2) સરકારની ગરીબી નિવારણની યોજનાઓનો પૂરેપૂરો લાભ તમને મળ્યો છે.
(A) સત્ય (B) અસત્ય
(C) મળ્યો નથી (D) અન્ય
- (3) ગ્રામીણ બેકારીનું કારણ _____
(A) કૃષિ વિકાસ (B) કૃષિનું પછાતપણું
(C) ઉદ્યોગોનું પછાત પણું (D) અન્ય
- (4) Manregamમાં શ્રમિકને પોતાના અનુકૂળ સમયે કામ મેળવવાનો અધિકાર છે.
(A) સત્ય (B) અસત્ય
(C) ના (D) અન્ય
- (5) શ્રમની ગતિશીલતા જેમ વધુ તેમ _____
(A) બેકારી વધુ (B) બેકારી ઓછી
(C) આવક વધુ (D) રોજગારી વધુ
- (6) ભારતમાં કૃષિ શ્રમિકોની સ્થિતિ સુધારવાનો ઉપાય _____
(A) રોજગારી વ્યવસ્થા (B) સ. યોજનાઓ વધુ
(C) મજૂર સંગઠન (D) અન્ય

- (7) પછાત વિસ્તારના વિકાસથી આવક અસમાનતા _____
 (A) ઘટે છે. (B) વધે છે.
 (C) સ્થિર થાય. (D) અન્ય
- (8) ગ્રામીણ ક્ષેત્રે આવક અસમાનતા નિવારવાનો ઉપાય કયો છે.
 (A) શિક્ષણ સ્તર સુધારવા (B) સુવિધા વધારવી
 (C) આવક વધારવી (D) અન્ય
- (9) MANREGAમાં બેકારી ભથ્થાનો દર કોણ નક્કી કરે છે.
 (A) ભારત સરકાર (B) રાજ્ય સરકાર
 (C) જિલ્લા વિભાગ (D) પંચાયત
- (10) પ્રચ્છન્ન બેકાર એટલે જેની સીમાંત ઉત્પાદકતા _____
 (A) શુન્ય હોય (B) વધુ હોય
 (C) સ્થિર હોય (D) અન્ય
- (11) ચોમાસાની મોસમમાં કૃષિમાં ઊંચા વેતન દરનું શું કારણ _____
 (A) શ્રમની માંગ (B) આવકની માંગ
 (C) વધુ શ્રમિકો (D) અન્ય
- (12) કૃષિ સંલગ્ન ઉત્પાદનના વિકાસથી ગ્રામીણક્ષેત્રે રોજગારી _____
 (A) ઘટી (B) વધી
 (C) સ્થિર થઈ (D) અન્ય
- (13) જોબકાર્ડ કઈ યોજના સાથે સંબંધિત છે.
 (A) ટ્રાયસેમ (B) S.F.D.A
 (C) I.R.D.P. (D) MAREGA
- (14) શ્રમ પ્રધાન ઉત્પાદન પદ્ધતિથી રોજગારીનું પ્રમાણ
 (A) સ્થિર થાય (B) ઘટે છે
 (C) વધે છે (D) એકપણ નહિ
- (15) ગ્રામીણક્ષેત્રે રોજગારી મેળવવાનો બંધારણીય અધિકાર આપતો કાયદો.
 (A) MANREGA (B) TRASEM
 (C) S.F.D.A. (D) અન્ય

(16) કૂગાવાને પરિણામે ગરીબીનું પ્રમાણ _____

- (A) વધે છે (B) ઘટે છે
(C) સ્થિર થાય છે (D) અન્ય

(17) ગરીબી રેખાનો ખ્યાલ શેનું સૂચક છે.

- (A) બેકારીનું (B) ગરીબીની ઓળખ
(C) આવક અસમાનતા (D) અન્ય

(18) કૃષિ શ્રમિકોની સંખ્યા વધવાનું કારણ -

- (A) વસ્તી વૃદ્ધિનો ઉંચો દર (B) વસ્તી વૃદ્ધિનો નીચો દર
(C) બેકારી (D) અન્ય

(19) કયો ખ્યાલ ગરીબીનું સાચું ચિત્ર રજૂ કરે છે.

- (A) સાપેક્ષ ગરીબી (B) નિરપેક્ષ ગરીબી
(C) આવક અસમાનતા (D) અન્ય

(20) કયુ પરિબલ ખેતમજૂરોની સ્થિતિને વધુ નબળી બનાવે છે.

- (A) નિરક્ષરતા (B) મોટું કુટુંબ
(C) (A) (B) બન્ને (D) અન્ય

2 ભારતમાં ગ્રામીણ ગરીબીની સમસ્યા હળવી કરવાના ઉપાયો જણાવો. 10

3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આપો : 10

(1) વેતન નિર્ધારણનો માંગ અને પુરવઠાનો સિદ્ધાંત જણાવો.

(2) વર્તમાનમાં ભારતના ખેત મજૂરો કઈ સમસ્યાઓનો સામનો કરી રહ્યા છે.

4 રોજગારી સર્જન કરવાની સરકારની અગત્યની યોજનાઓનો પરિચય આપો. 10

અથવા

ભારતમાં ગ્રામ્ય આર્થિક અસમાનતા માટે કયા પરિબલો જવાબદાર છે.

- 5 ટૂંકનોંધ લખો : (બે) 10
- (1) મોસમી અને પ્રચ્છન્ન બેકારી.
- (2) MANREGAનું મૂલ્યાંકન.
- (3) ગરીબીનું સ્વરૂપ.
- 6 ભારતમાં પ્રવર્તમાન ગ્રામીણ બેરોજગારીના કારણો જણાવો. 10
-